

SAU023
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İŞ KAZALARI



Hedefler



- ✎ Kaza ve İş Kazası tanımlarını bilir.
- ✎ Bir olayın İş Kazası olabilmesi için gerekli şartları bilir
- ✎ Kaza Çeşitlerini bilir.
- ✎ İş kazalarının Sınıflandırılmasını bilir.
- ✎ İş kazalarının bildirim zorunluluğunu bilir.
- ✎ İş kazalarından doğan Cezai ve Hukuki sorumlulukları bilir.
- ✎ İş kazalarının önlenmesi için işyerinde alınacak pratik önlemleri bilir.

İçindekiler

İŞ KAZALARI

- ❑ Kaza Ve İş Kazası: Tanım
- ❑ İş Kazası Tanımı
- ❑ Bir Olayın İş Kazası Olarak Nitelenebilmesi İçin;
- ❑ Kaza Çeşitleri
- ❑ Kazaları Doğuran Nedenler :
- ❑ İş Kazalarının Sınıflandırılması
- ❑ Heinrich Prensipleri
- ❑ İş Kazalarının Etkileri Ve Maliyeti
- ❑ İş Kazalarının Maliyeti
- ❑ Ulusal Ekonomiye Etkileri
- ❑ İş Kazalarının Önlenmesinde Alınacak Tedbirler
- ❑ Kazaların Önlenmesi İçin İşyerinde Alınacak Pratik Tedbirler
- ❑ Kazalarla İlgili Veri Tabanı Oluşturmak
- ❑ Kaza Sıklık Oranı
- ❑ Kaza Ağırlık Oranı
- ❑ Kaza Olabilirlik Oranı
- ❑ İş Kazalarının Bildirim Zorunluluğu
- ❑ İş Kazalarından Doğan Cezai Ve Hukuki Sorumluluklar
- ❑ Tazminatlar
- ❑ B- İş Kazalarından Doğan Cezai Sorumluluklar
- ❑ İş Kazalarında Ve Meslek Hastalıklarına Hukuki Sorumluluklar
- ❑ İşverenin Yükümlülükleri
- ❑ İşveren Vekilinin Yükümlülükleri
- ❑ Çalışanların Yükümlülükleri

Kaza ve İş Kazası: Tanım

Kaza; tasarlanamayan, öngörülemeyen, beklenmedik anda meydana gelen ve çevresine hemen ya da sonradan zarar verme nitelikleri bulunan olaydır.

İş kazası tanımı

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 13. Maddesine göre iş kazası tanımı:

Bir olayın İş Kazası olabilmesi için 3 şart vardır.

Bunlar;1- İş ile ilgili olması,2- İşyerinde veya Yasada sıralanan yerlerin birinde meydana gelmesi,3-Kişiyi hemen veya sonradan bedenen veya ruhsal olarak hasara uğratması gerekmektedir.

Bir olayın iş kazası olarak nitelenebilmesi için;

İşçinin olay anında hemen bir zarara uğraması şart değildir. Sonradan ortaya çıkan bedeni veya ruhi rahatsızlıkların kazaya bağlı olduğu doktor raporu ile tespit edilirse, üzerinden zaman geçse dahi, bu kaza da iş kazası olarak değerlendirilir.

İş kazası geçiren işçi sigortasız çalıştırılıyor olsa da bağlı bulunulan S.G.Kurumu'na yapılan bir başvuru ile sigortalı işçilerin yararlandığı bütün haklardan faydalanabilir.

Kaza Çeşitleri

1. Ucuz atlatılan kaza

Sonucunda ölümle, maluliyet ya da sürekli veya geçici iş görememezlikle sonuçlanmayan kazalardır.

2. İlk yardımla sonuçlanan kazalar

İlk yardımla geçirtilen küçük kazalar

3. Kayıp günle sonuçlanan iş kazaları

ILO ölçütlerine göre 3 iş gününden fazla iş kaybına neden olan kazalardır.

Kazaları doğuran nedenler :**Güvensiz ve yanlış hareketler (insan)**

- ☐ Uyarılara uymadan sorumsuz çalışma
- ☐ Yanlış alet kullanımı
- ☐ Güvensiz yükleme
- ☐ Güvenliği önemsememek
- ☐ Kişisel koruyucu kullanmamak
- ☐ Güvensiz koşullar (Ortam)
- ☐ Koruyucusuz ortam
- ☐ Yetersiz aydınlatma
- ☐ Yetersiz havalandırma
- ☐ Düzensiz ve bakımsız ortam
- ☐ Ergonomik olmayan makine

İnsan Kaynaklı Güvensiz Davranışlar

- ☐ Çalışma şartlarındaki risklerden haberdar olmamak ve bu nedenle tehlikeye kayıtsız kalmak
- ☐ Kişisel koruyucuların kullanımı ve önemi yönünde bilgi sahibi olmamak
- ☐ Makine koruyucuları yönünde bilgi sahibi olmamak
- ☐ Mesleki deneyime sahip olmamak
- ☐ Heyecanlı veya aceleci olmak
- ☐ Sağlık yönünden yetersiz olmak
- ☐ Alışkanlık veya bağımlılık
- ☐ Fizyolojik veya kronik yorgunluk vb.

Çevre ve Makine-Ekipmanların temsil ettiği güvensiz koşullar;

- ☐ Kesme, bükme gibi işlemler gerektiren ve bıçak, testere gibi keskin aletlerle yapılan işler,
- ☐ Presleme veya sıkıştırma gibi işlemleri gerektiren ve genellikle pres, mengene gibi biçimlendirme aletleriyle gerçekleştirilen işler,
- ☐ Potansiyel enerjinin kinetik enerjiye dönüştüğü durumlar (örneğin, herhangi bir şeyin işçiye çarpması ya da işçi üzerine düşmesi),
- ☐ Sıcak ve soğuk, elektrik akımı, ses, ışık, radyasyon ve vibrasyon,
- ☐ Toksik ve korozyif maddeler,

- ❑ Ağır yük kaldırma gibi işlemler nedeniyle vücudu yoğun stres altına sokan işler,
- ❑ Şiddete maruz kalma korkusu gibi psikolojik stresler vb. olarak sıralayabiliriz.

İş Kazalarının Sınıflandırılması

1. Yaralanmaların Ağırlığına göre:
2. Yaralanmaların cinsine göre:
3. Kazanın cinsine göre:

1. Yaralanmanın Ağırlığına Göre

- a) Yaralanma ile sonuçlanan kazalar,
- b) Bir günden fazla işten uzaklaşmaya neden olacak tedavi gerektirmeyen kazalar,
- c) Bir günden fazla işten uzaklaşmayı gerektiren kazalar,
- d) Sürekli iş göremezliğe neden olan kazalar,
- e) Ölüm ile sonuçlanan kazalar.

2. Yaralanmanın Cinsine Göre

- a) Kafa yaralanmaları (baş, göz, yüz vb.),
- b) Boyun omurga yaralanmaları,
- c) Göğüs kafesi ve solunum organları yaralanmaları,
- d) Kalça, dizkapağı, uyluk kemiği yaralanmaları
- e) Omuz, üst kol, dirsek yaralanmaları,
- f) Ön kol, el bileği, el içi, parmak yaralanmaları,
- g) Diz kapağı, baldır, ayak yaralanmaları,
- h) İç organ yaralanmaları,
- i) Ruhsal ve sinirsel tahribat yapan kazalar

j) 3. Kazanın Cinsine Göre

- a) Düşme, incinme,
- b) Parça, malzeme düşmesi,
- c) Göze yabancı cisim kaçması,
- d) Yanma,
- e) Makinalardan olan kazalar
- f) El aletlerinden olan kazalar,
- g) Elektrik kazaları
- h) Ezilme, sıkışma,
- i) Patlamalar,
- j) Zararlı ve tehlikeli maddelere değme sonucu oluşan kazalar.

Heinrich Prensipleri

1930'ların ABD'li iş güvenliği öncüsü olarak literatüre geçen Herbert W. Heinrich yaptığı çalışmalarla aşağıdaki 10 kuramı belirlemiştir.

1. İSG'nin asıl çalışma alanı "Tehlikeli durum" ve "Tehlikeli davranış'ın" ortadan kaldırılmasına yönelik olmalıdır.
- 2.
3. Kazalar ağırlıklı olarak
 - %88 → Tehlikeli davranışlardan
 - %10 → Tehlikeli durumlardan
 - %2 → Kaçınılmaz sebeplerden kaynaklanmaktadır.
4. Kaza sonucu meydana gelecek zararın büyüklüğü önceden kestirilemez.
5. Ağır yaralanma veya ölümle neticelenen her kazanın temelinde
 - ❑ 29 Hafif yaralanma
 - ❑ 300 Yaralanmasız olay vardır
6. Tehlikeli davranışların nedenleri:
 - ❑ Şahsi kusurlar (Dikkatsizlik, laubalilik, umursamazlık gibi)
 - ❑ Eğitim yetersizliği (Bilgi,ustalık, alışkanlık)
 - ❑ Fiziki yetersizlik (Bünyenin yapılan işe uygun olmaması)
 - ❑ Uygunsuz mekanik şartlar ve fiziki çevre
7. Kazalardan korunmak için:
 - ❑ Mühendislik ve yenileştirme
 - ❑ Eğitim
 - ❑ Ergonomi kurallarından yararlanma,
 - ❑ Teşvik tedbirleri (ödül) uygulama
 - ❑ Disiplin tedbirlerini uygulama çalışmalarının yapılması gerekir
8. Kazalardan korunma yöntemleri ile üretim, maliyet, kalite kontrolü metotları benzerlik ve paralellik arz eder.
9. İş Güvenliği çalışmalarına işletmenin üst düzey yöneticiler de katılmalı ve sorumluluğa ortak olmalıdır.
10. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konusunda formen ve ustabaşı gibi ilk kademe yöneticileri çok önemlidir.

11. İş güvenliği çalışmalarına birinci derecede insani duygular yön vermelidir ancak iş güvenliği önlemlerinin:

- ☐ Üretimin artması
- ☐ Masrafların azaltılması, sonucu maliyetlerin düşmesine yardımcı olduğu unutulmamalıdır.

İş kazalarının etkileri ve maliyeti

Çalışan açısından etkisi

- ☐ Yaralanmalar
- ☐ Geçici iş göremezlik
- ☐ Sürekli iş göremezlik (Maluliyet)
- ☐ Ölüm

İşveren açısından etkisi

- ☐ Makine, malzeme, ürün kaybı
- ☐ Verim kaybı
- ☐ Maliyet artışı
- ☐ Manevi acı

İş kazalarının etkileri

YILLAR	İŞ KAZASI	ÖLÜM
1988	171.769	1.163
1989	159.463	1.150
1990	155.857	1.292
1991	130.464	1.189
1992	139.464	1.583
1993	109.563	1.064
1994	92.087	1.034
1995	87.960	798
1996	86.807	1.296
1997	98.318	1.473
1998	91.895	1.252
1999	77.955	1.333
2000	74.847	1.173
2001	72.367	1.008

Kaynak : SSK İstatistik Yıllıkları

İş kazalarının Maliyeti

Doğrudan Kayıplar

- ☐ Kaza anında yapılan ilk yardım masrafları,
- ☐ Kazalıya ödenen geçici ve sürekli iş göremezlik ödenekleri,
- ☐ Gerekli dinlenme süreleri için ödenen ücretin üçte ikisi,
- ☐ Kazalıya ya da ailesine ödenen tazminatlar,
- ☐ Mahkeme giderleri,
- ☐ Ölümlü kazalarda uygulanacak cezai hükümlerin bedelleri.

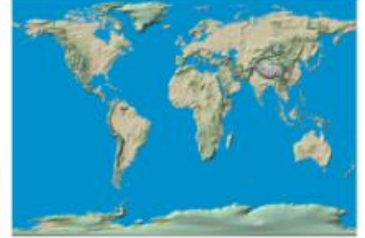
Dolaylı Kayıplar

- ☐ İş Gücü Kaybı
 - ☐ Kazalının çalışmaması nedeniyle,
 - ☐ Kazalıya yapılan ilk yardım nedeniyle,
 - ☐ Kazalının işyeri arkadaşlarının verdikleri aralar nedeniyle,
 - ☐ Usta ve yöneticilerin kazayı incelemek için kaybettikleri zaman nedeniyle,
 - ☐ Yaralı işçinin üzerindeki işi yeniden düzene koyması nedeniyle,
 - ☐ Yasal işlemler için kaybettikleri zaman nedeniyle.
- ☐ Üretim Kaybı
 - ☐ Kaza sırasında üretime ara verilmesi nedeniyle,
 - ☐ Üretimin aksaması nedeniyle iş akım ve programındaki aksamalar,
 - ☐ Makinelerin durması yada hasara uğraması nedeniyle,
 - ☐ Malzeme ve hammaddenin zarara uğraması nedeniyle,
 - ☐ Kazaya uğrayan işçinin işe dönmesi halinde verimdeki düşmeler nedeniyle.
- ☐ Diğer dolaylı kayıplar:
 - ☐ Siparişlerin Zamanında Karşılanamamasından Doğan Kayıplar
 - ☐ Firmanın şöhret kaybı,
 - ☐ Geç teslim nedeniyle ödenen para cezaları,
 - ☐ Erken teslim halinde alınabilecek primden kayıplar.
 - ☐ Üst Makam ve Hükümetçe Yapılan Soruşturma Masrafları

Ulusal Ekonomiye etkileri

❑ Ülke Ekonomisi Açısından :

İş kazaları sonucu ortaya çıkan iş günü ve iş gücü ile verimlilik kayıpları bütün dünyada önemli boyutlara ulaşmış durumdadır.



Yapılan araştırmalar bir ülkedeki iş kazalarının o ülkenin Gayrisafi Mili Hasıla'sının (GSMH) % 2 ile 5'i arasında maliyete neden olduğunu ortaya koymuştur.

ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE İŞ KAZALARI SONUCU KAYIP İŞ GÜNLERİ	
ÜLKELER	KAYIP İŞ GÜNLERİ
ABD	42.982.700
İspanya	22.573.400
Kenya	5.068
Tunus	364.942
Zimbabve	187.291
Khaiti	147.727
Macaristan	3.067.800
TÜRKİYE	2.290.570

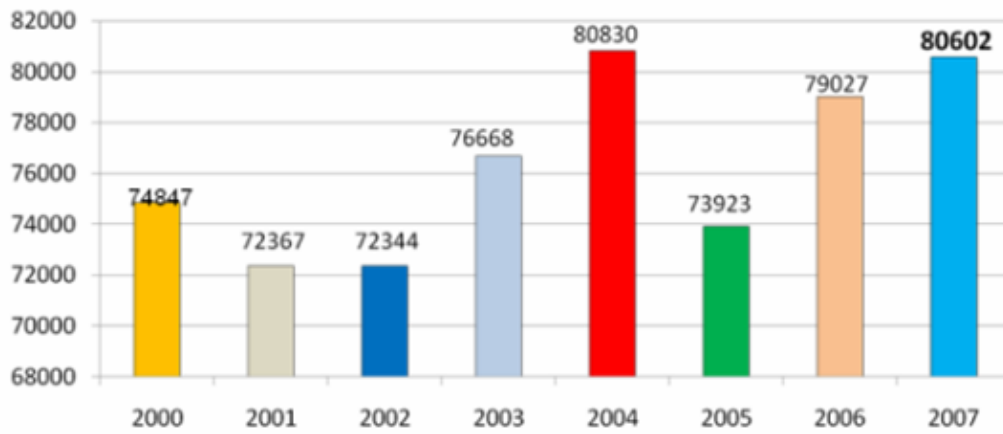
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları ile ilgili İstatistikler



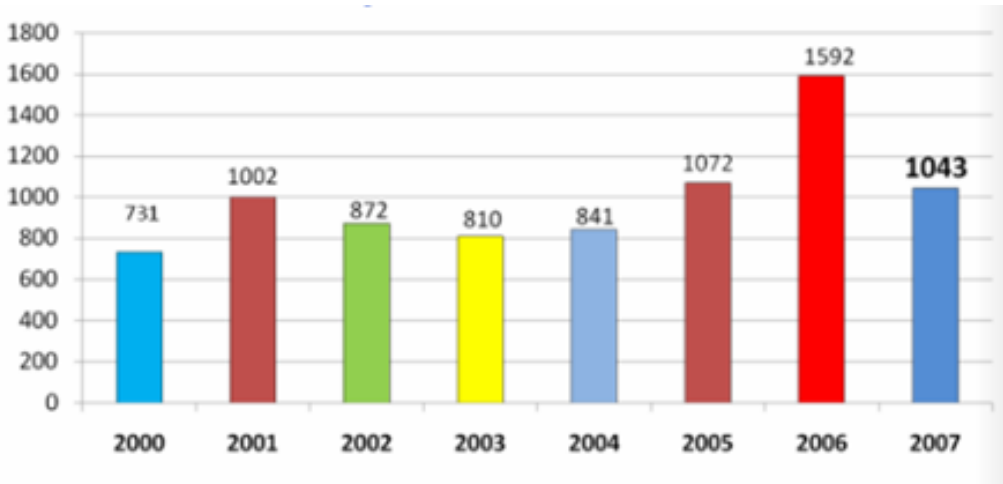
Uluslararası
Çalışma
Örgütü

ILO VERİLERİNE GÖRE :
DÜNYADA HER YIL
270 MİLYONDAN FAZLA
İŞ KAZASI
MEYDANA GELMEKTE,
160 MİLYON İŞÇİ YAPTIĞI
İŞ NEDENİYLE HASTALANMAKTA
1.825.000 İŞÇİ DE
MESLEK HASTALIKLARI
YA DA İŞ KAZALARI SONUCUNDA
ÖLMEKTEDİR.

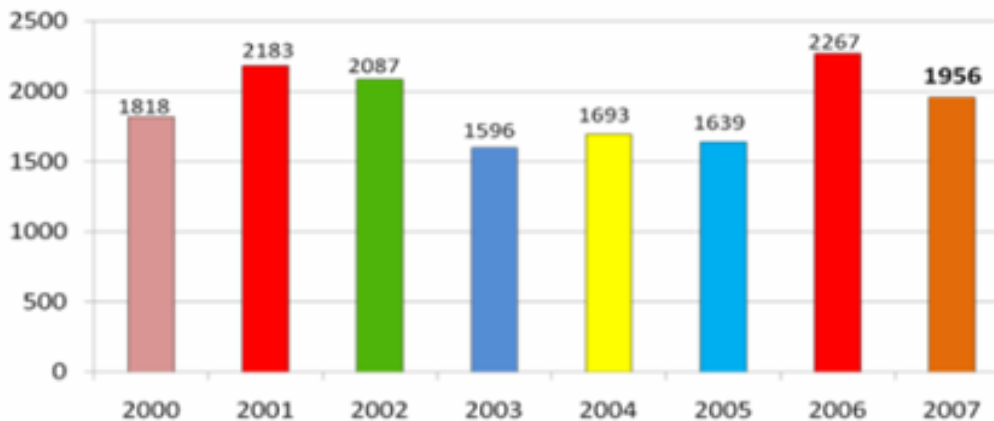
Türkiye’de İş Kazası ile ilgili SGK İstatistikleri İş kazası sayıları



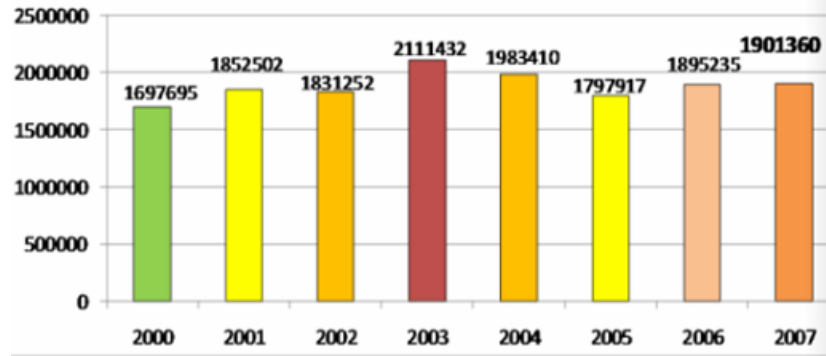
İş kazası sonucu ölüm



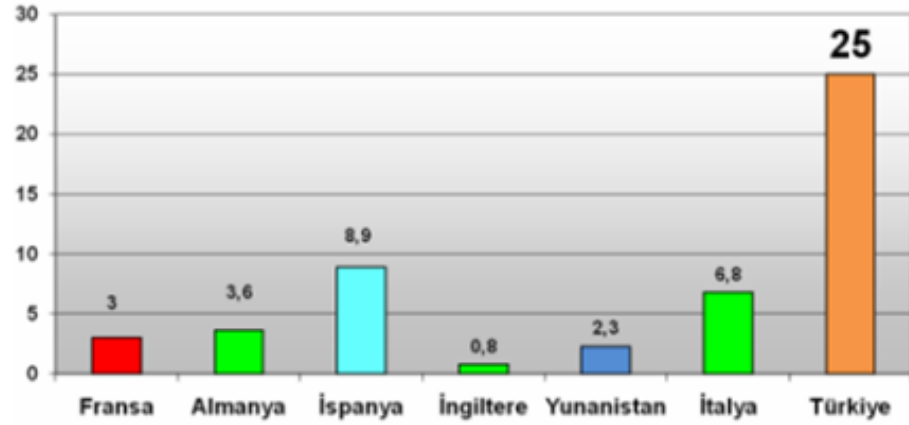
Sürekli iş Görememezlik sayıları



Kayıp iş günü sayıları

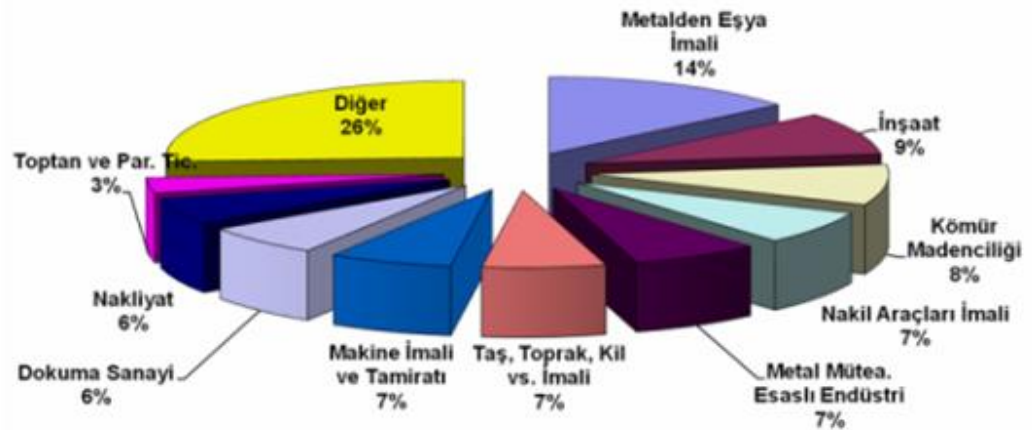


Bazı ülkelerde iş kazası ve meslek hastalıkları sonucu ölüm oranları (100.000)



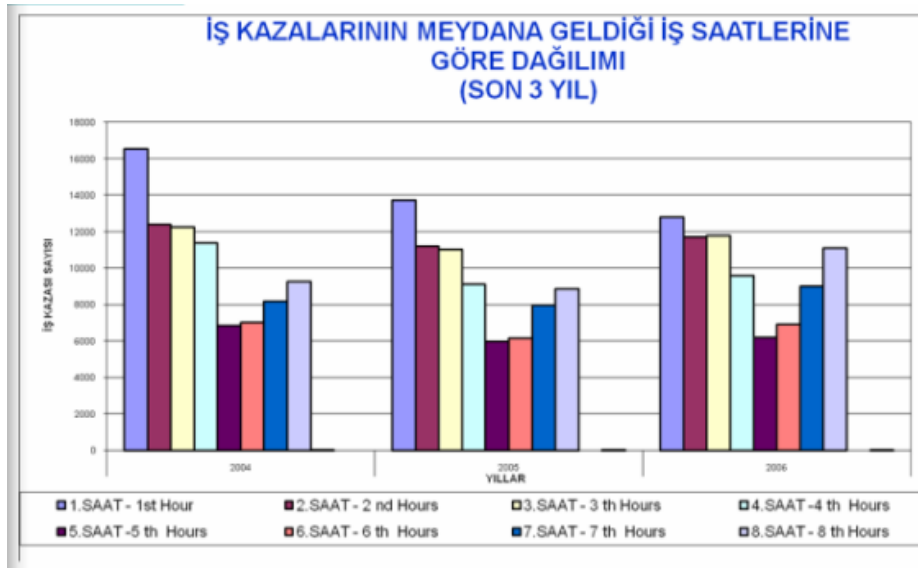
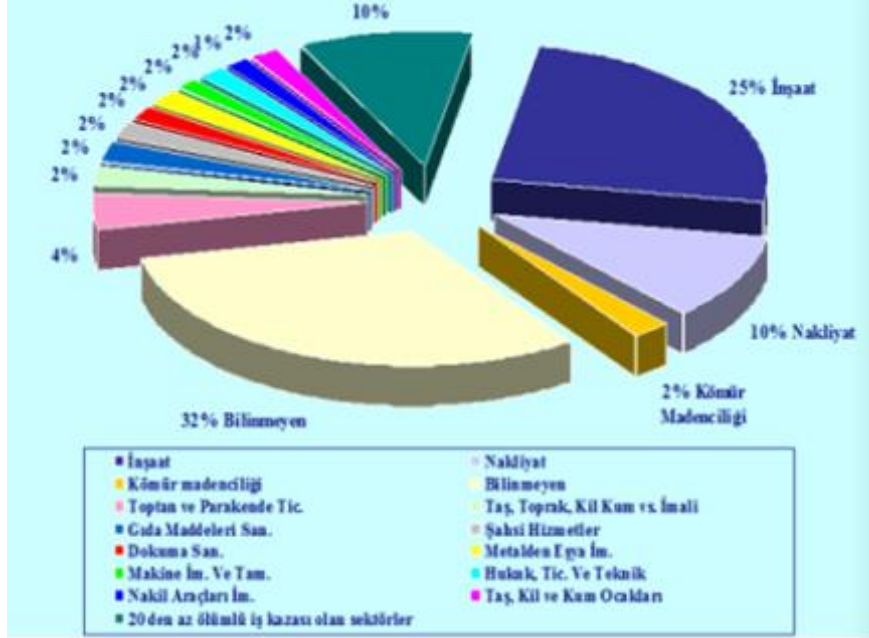
Türkiye ölümlü iş kazaları çokluğu bakımından imalat sanayinde Dünyada üçüncü, inşaat sektöründe Avrupa'da birinci sıradadır.

İş kazalarının sektöre göre % dağılımı, (2006)



İş kazası sonucu ölümlerin sektörlere göre dağılımı

Ülkemizde ölümlü iş kazası en çok inşaat sektöründe meydana gelmektedir.



İş Kazalarının Önlenmesinde Alınacak Tedbirler

- Emniyetsiz durumları ortadan kaldırmak: Kullanılan araç gereç ve malzemenin kontrol edilerek güvenli kullanımını sağlamak
- Emniyetsiz davranışları önlemek: Kişilerin kültür düzeyleri yaptığı iş hakkındaki bilgi becerisi, psikolojik, sosyolojik ve ekonomik durumu bu konuda etkili olmaktadır.

- ❑ Çalışmada iyi yöntemlerin kullanılması: Kazaların önlenmesi için işin işçiye işçinin de işe uygun hale getirilmesi ile sağlanır.
- ❑ Otomasyona geçmek: İş güvenliği açısından işin bilgisayar yardımıyla otomatik cihazlarda yaptırılması ile mümkündür.
- ❑ Kişisel koruyucular kullanma: İş kazalarını önlemek için başvurulacak en son çaredir.

KAZALARIN ÖNLENMESİ İÇİN İŞYERİNDE ALINACAK PRATİK TEDBİRLER

- 1) Çalışma ortamının bütün yönleri ile çalışanlara tanıtılması,
- 2) Ortamın fiziki şartlarının incelenmesi ve düzeltilmesi, (ısı, nem, gürültü, titreşim, ışın gibi)
- 3) Zararlı maddelerin değiştirilmesi, (zehirli, hastalık yapıcı, vb.)
- 4) Gerekli işlemlerin değiştirilmesi, (boya tiner yayan havalı tabanca yerine, havasız tabanca kullanılması)
- 5) Toz için ıslak yöntemlerin uygulanması,
- 6) 6- Uygun havalandırma sistemi kullanılması,
- 7) İşyerinde sürekli bakım ve temizlik yapılması (bozuk makine ve araçların tamiri ve arızalı levhası asılması)
- 8) Kişisel korunma cihazları kullanılması (gözlük, maske, eldiven, baret gibi)
- 9) İşyerinde yangından korunma araç ve gereçleri bulundurulması, ilgili talimatların asılması

Kazalarla ilgili veri tabanı oluşturmak

16. Uluslararası istatistikçiler konferansında aşağıdaki iş kazası göstergelerinin hesaplanması karara bağlanmıştır.

1. Kaza sıklık Oranı (Accident Frequency Rate)
2. Kaza ağırlık oranı (Accident Severity Rate)
3. Kaza olabilirlik oranı (Accident Incidence Rate)

Kaza Sıklık oranı

Takvim yılı içerisindeki ölümlü ve/veya ölümlü olmayan mesleki yaralanmaların toplam sayısının, aynı yıl içerisinde referans grupta yer alan işçilerin çalışma saatlerinin toplamına bölünmesi ile elde edilen değer 1.000.000 katsayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır.

$$KAO = \frac{\text{Toplam Kaza Sayısı}}{\text{toplam insan çalışma saati}} \times 1.000.000$$

Kaza Ağırlık oranı

Takvim yılı içerisindeki ölümlü ve/veya ölümlü olmayan Takvim yılı içerisinde ölümlü ve/veya ölümlü olmayan mesleki yaralanmalardan dolayı toplam kayıp gün sayısının, aynı yıl içerisinde referans grupta yer alan işçilerin çalışma saatlerinin toplamına bölünmesiyle elde edilen değer 1000 katsayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır. Bu durumda, kaza ağırlık oranları aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır.

$$KAO = \frac{\text{Kazalardan dolayı toplam kayıp gün sayısı}}{\text{toplam insan saat çalışma sayısı}} \times 1000$$

NOT:

- Bu oranın hesaplanması sırasında eğer ölümlü iş kazası veya sürekli iş göremezlik durumu mevcut ise, kazalardan dolayı toplam kayıp gün sayısına, her ölümlü ve/veya sürekli iş göremezlik olayı için ayrı ayrı 7500 gün eklenmesi gerekmektedir.
- Geçici iş göremezlik olaylarında, tıbbi işlemlerin süresi 1 günden daha az sürmesi durumları dikkate alınmamaktadır.

Kaza Olabilirlik oranı

Takvim yılı içerisindeki ölümlü ve/veya ölümlü olmayan mesleki yaralanmaların toplam sayısının, aynı yıl içerisinde referans grupta yer alan işçilerin toplam sayısına bölünmesiyle elde edilen değer 100.000 katsayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır.

$$KOO = \frac{\text{Mesleki yaralanmaların toplam sayısı}}{\text{Referans gruptaki işçi sayısı}} \times 100.000$$

Bu oran, istatistik verilerinin elde edilmesi ve değerlendirilmesi açısından daha basit ve sade bir oranı temsil etmektedir. Oran tipleri çeşitli ülkelerde, istihdam edilen her 100.000 işçi, her 100.000 çalışan veya her 100.000 sigortalı işçi olarak dikkate alınmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) istatistiklerinde, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) istatistikleri kaynaklı olarak alındığından dolayı, Türkiye için her 100.000 sigortalı işçi sayısına göre değerlendirme yapılmaktadır.

İş Kazalarının Bildirim Zorunluluğu

İş kazası olayı, kolluk kuvvetlerine derhal bildirilmelidir. İş kazası SGK'na, olayın meydana gelmesinden itibaren 3 iş günü içinde bildirilmelidir. (SGK Mad.13)

İŞ KAZALARINDAN DOĞAN CEZAI VE HUKUKİ SORUMLULUKLAR

İş kazası sonucu zarara uğrayan işçiye SGK tarafından, geçici veya sürekli iş göremezlik ödenekleri bağlanır, sigortalının ölümü halinde ise hak sahiplerine yasa da belirtilen koşullarda gelir bağlanabilir.

SGK yaptığı ödemeleri iş güvenliği mevzuatını ihlal eden işverenlerden sosyal sigortalar kanununun 26. maddesi uyarınca talep edebilir. SGK yardım ve ödenekleri, zarara uğrayan işçi veya hak sahiplerinin gerçek zararını karşılamayabilirler.

Ayrıca, SGK, yardım ve ödenekleri manevi zararları karşılamaz. Sorumluluk hukukunun genel ilkesine göre mağdurun zararının tümünün tazmin edilmesi gerekir.

TAZMİNATLAR

1) Maddi Tazminat

İş kazası nedeniyle zarara uğrayan işçi sigortaca karşılanmayan zararları için

2) Manevi tazminat

İş kazası nedeniyle zarara uğrayan işçi, ölümü halinde ise geride kalanlar koşulları varsa

3) Destekten yoksun kalma tazminatı ölüm halinde ise hak sahibi

1. Maddi Tazminat

BORÇLAR KANUNU 46.MADDE :

1. “Mağdurun çalışma gücünü yitirmesinden yada iktisadi geleceğinin sarsılmasından doğan zararın tazmin edilmesi gerekir”
2. Amaç: işçinin çalışma gücünde meydana gelen eksilme nedeniyle uğradığı gelir kaybının giderilmesi
3. Çalışma gücü kaybının belirlenmesinde sgk sağlık işlemleri tüzüğü esas alınır.
4. Bu tüzükde kazaya uğrayan her organın mesleğe ve yaşa göre çalışma gücünü hangi oranda azalttığı değişik tablolardan faydalanılarak hesaplanabilmektedir.

2. Manevi Tazminat

BORÇLAR KANUNU 47. MADDE:

“Hakim hususi halleri nazara alarak cismani zarara duçar olan kimseye, yahut adam öldüğü takdirde ölünün ailesine manevi zarar namıyla adalete muvafık tazminat verilmesine karar verebilir”

HUSUSİ HALLER;

İşverenin kusurlu olması, tarafların karşılıklı iktisadi durumları, duyulan manevi acının derinliği, ağırlığı, şiddeti ve devam süresi

Manevi Tazminatı Etkileyen Faktörler

- ❑ İşverenin kusurunun hafif veya ağır olması
- ❑ İşçinin işverenle birlikte kusuru olması
- ❑ Kusur işçide veya birlikte kusurda işçinin kusuru çok ağır, işverenin kusuru çok hafif ise dava red edilebilir.
- ❑ Ölüm halinde borçlar kanunun 47. maddesine rağmen yargıtaya göre kan ve sıhri hısımlık şart değildir. aile hukuku çevresindeki yakınlık değil, duygusal yakınlık önemlidir

3. Destekten Yoksun Kalma Tazminatı

Borçlar kanunu madde 45/2 :

“Ölüm neticesi olarak diğer kimseler müteveffanın yardımından mahrum kaldıkları takdirde onların bu zararını da tazmin etmek gerekir”

İşveren işçinin ölümüyle, üçüncü kişilerin maddi desteklerini kaybetmeleri halinde, uğradıkları ve ileride uğrayacakları zararları tazminle borçludur.

Zararlandırıcı olayın işverenin diğer bir işçisi ya da işçi niteliği taşımayan adamı tarafından meydana getirilmesi işverenin tazmin borcunu etkilemez.

B- İŞ KAZALARINDAN DOĞAN CEZAI SORUMLULUKLAR

Ceza hukukunda kişinin cezalandırılması kusura dayanmaktadır. Cezai sorumluluk kusurlu davranışın sonucudur.

Kusurlu davranış ise, kasıt yada taksir sonucu ortaya çıkmaktadır.

KASIT:

Kişinin hukuka aykırı olarak, sonucu bilerek ve isteyerek hareket etmesidir.

TAKSİR:

Taksirli suçlar, eyleminden doğacak sonucun önceden tahmin edilebilir, öngörülebilir olmasına karşın sonucun istenmemesi rağmen kazanın oluşmasını önleyecek gerekli önlemlerin alınmamış olması durumunda söz konusudur.

İş kazası sonucu yaralanma veya ölümden, sanıkların cezalandırılmasında; olumsuz sonuca neden olan eylemin iradi olması, sonucun öngörülebilir olması, failin sonucu istememiş bulunması, eylem ile sonuç arasında illiyet bağı olması dikkate alınır.

Yeni Türk Ceza Kanunun 85 ve 89 uncu maddeleri:

Tedbirsizlik, dikkatsizlik veya meslek ve sanatta acemilik veya nizamata, emirler ve talimatlara riayetsizlik nedeniyle meydana gelen ölüm ve yaralanma fiillerini cezalandırmaktadır.

İşverenlere veya vekillerine türk ceza kanunu uyarınca para veya hapis Cezası verilebilir.

TCK' NUN 85-89 UNCU MADDELERİ GEREĞİ:

- ☐ Yaralanmalarda, 3-12 ay,
- ☐ Birden fazla yaralanmalarda, 6ay-3 yıl
- ☐ Bir ölüm durumunda, 2-6 yıl,
- ☐ Birden fazla ölüm durumunda, 2-15 yıl, arası ceza uygulanır.
- ☐ Yaralanmayla sonuçlanan taksirli suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır

Kamu (Ceza) Davası- Ölümlü

Taksirle yani kasıt olmaksızın, bir kişinin ölümüne neden olmuşsanız, ilgili Cumhuriyet Savcılığı tarafından, Asliye Ceza Mahkemelerinde, 2 yıldan-6 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmanız için hakkınızda dava açılır. Dava kamu davası niteliğindedir ve şikayete bağlı değildir. (TCK 85)

Kamu (Ceza) Davası- Birden Fazla Ölümlü

Taksirle yani kasıt olmaksızın, birden fazla kişinin ölümüne neden olunmuşsa, ilgili Cumhuriyet Savcılığı tarafından, Ağır Ceza Mahkemelerinde, 2 yıldan- 15 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılma için dava açılır. Dava kamu davası niteliğindedir ve şikayete bağlı değildir. (TCK 85)

Ceza Davası -Yaralanma

Taksirle yani kasıt olmaksızın, başkasının yaralanmasına veya sağlığına neden olunmuşsa, ilgili Cumhuriyet Savcılığı tarafından, Sulh Ceza Mahkemelerinde;

3 Aydan-1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılma için dava açılır. Dava açılması çok ağır yaralanmalar hariç şikayete bağlıdır. (TCK 89)

Ceza Davası –Çoklu Yaralanma

Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Taksirle yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır. Ancak, birinci fıkra kapsamına giren yaralama hariç, suçun bilinçli taksirle işlenmesi halinde şikâyet aranmaz.

Ceza, Kusur ve Tazminat İlişkisi

Ceza davalarında, asli yada tali kusur alan gerçek kişiler, işveren vekili olsun ya da olmasın, daha sonra açılacak alacak veya tazminat davalarında, oranı değişmekle birlikte mutlaka kusur alırlar.

İşveren Vekili Durumunda Olanlar Ne Yapmalı ?

- ☐ Emrinizde çalışanlar kurallara uygun çalışıyor mu kontrol edin,
- ☐ Koruyucu kullanıp kullanmadıklarını kontrol edin,
- ☐ Yeni bir görev verirken öncelikle yapacağı işte ne gibi kaza riskleri var kontrol edin, tespit edin ve önlem alınmasını sağlayın,
- ☐ Çünkü, çalışanların geçirebileceği iş kazalarından siz de sorumlusunuz !..

Taksirle yaralama fiili, mağdurun:

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Vücudunda kemik kırılmasına,
- c) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- d) Yüzünde sabit ize,
- e) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına, neden olmuşsa, birinci fıkra göre belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.

(3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun:

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine,

neden olmuşsa, birinci fıkra göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

İŞ KAZALARINDA VE MESLEK HASTALIKLARINA HUKUKİ SORUMLULUKLAR

İş Kanunu Açısından üçe ayrılır.

- ☒ İşverenin sorumlulukları
- ☒ İşveren vekillerinin sorumlulukları
- ☒ Kazaya maruz kalan işçilerin sorumlulukları

İşverenin Yükümlülükleri

İşverenler, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.

İşveren Vekilinin Yükümlülükleri

İşveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimselere işveren vekili denir.

Bu Kanunda işveren için öngörülen her çeşit sorumluluk ve zorunluluklar işveren vekilleri hakkında da uygulanır.

Çalışanların Yükümlülükleri

- ❑ İşyerinde çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.
- ❑ İşverence alınmış olan teknik iş güvenliği önlemlerini bozmamak ve işe yaramaz hale getirmemek,
- ❑ Verilen kişisel koruyucuları düzenli kullanmak,
- ❑ İşverence konulmuş olan iş güvenliği kurallarına uymak zorundadırlar.